

Долоо хоног тутмын хэвлэл
2016 оны 01 дүгээр сарын 25
№ 05 /914/

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

Монгол Улсын
хууль

205

**Монголын улаан загалмай
нийгэмлэгийн эрх зүйн
байдлын тухай
/Шинэчилсэн найруулга/**

Монгол Улсын
хууль

215

**Монгол Улсын Үндсэн хуулийн
цэцийн тухай хуульд өөрчлөлт
оруулах тухай**

Монгол Улсын
хууль

225

**Иргэний хуульд нэмэлт
оруулах тухай**

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

48.	Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай /Шинэчилсэн найруулга/	205
49.	Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай	214
50.	Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	215
51.	Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай	219
52.	Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	221
53.	Иргэний хуульд нэмэлт оруулах тухай	225
54.	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай	225

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

55.	Зарим Байнгын хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай	Дугаар 05	226
-----	---	-----------	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

56.	Хүнсний зориулалтын бус хуванцар савны талаар авах зарим арга хэмжээний тухай	Дугаар 496	226
-----	---	------------	-----

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар хот

**МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ
НИЙГЭМЛЭГИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДЛЫН ТУХАЙ**
/Шинэчилсэн найруулга/

**НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ
НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ**

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлыг тодорхойлж, бүрэн эрх, зохион байгуулалт, үйл ажиллагааны зорилго, чиг үүрэг, төрийн болон нутгийн удирдлагын

байгууллагаас Монголын улаан загалмай нийгэмлэгт дэмжлэг үзүүлэх, бие даасан байдлыг хангах, улаан загалмайн нэр, бэлгэ тэмдэг, таних тэмдгийг хэрэглэх, хамгаалахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай хууль тогтоомж

2.1. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай хууль тогтоомж нь Монгол Улсын Үндсэн хууль¹, Монгол Улсын Засгийн газрын тухай², Гамшгаас хамгаалах тухай³, Донорын тухай⁴, энэ хууль болон эдгээр хуультай нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2. Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл. Хуулийн нэр томьёо

3.1. Энэ хуульд хэрэглэсэн дараах нэр томьёог доор дурдсан утгаар ойлгоно:

3.1.1. “хөдөлгөөн” гэж олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар хөдөлгөөнийг;

3.1.2. “хөдөлгөөний үндсэн зарчмууд” гэж энэрэнгүй, шударга, төвийг сахих, бие даах, сайн дурын, нэгдмэл, түгээмэл байх олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар хөдөлгөөний үндсэн зарчмыг;

3.1.3. “Женевийн конвенци” гэж 1949 оны 08 дугаар сарын 12-ны өдөр баталсан “Дайтаж байгаа армийн шархадсан ба өвчтэй цэргийг асран хамгаалах тухай”, “Тэнгисийн зэвсэгт хүчний шархагдахад, өвчтөн, хөлөг онгоцны сүйрэлд нэрвэгдэгсдийг асран хамгаалах тухай”, “Дайнд олзлогдогсодтой харьцах тухай”, “Дайны үед энгийн хүн амыг хамгаалах тухай” Женевийн конвенцийг;

¹ Монгол Улсын Үндсэн хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1992 оны 01 дугаарт нийтлэгдсэн.

² Монгол Улсын Засгийн газрын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 1993 оны 03 дугаарт нийтлэгдсэн.

³ Гамшгаас хамгаалах тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2003 оны 25 дугаарт нийтлэгдсэн.

⁴ Донорын тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2000 оны 06 дугаарт нийтлэгдсэн.

3.1.4.“нэмэлт протоколууд” гэж 1977 оны 06 дугаар сарын 08-ны өдөр баталсан олон улсын зэвсэгт мөргөлдөөнд өртөгсдийг хамгаалахтай холбогдсон болон олон улсын бус чанартай зэвсэгт мөргөлдөөнд өртөгсдийг хамгаалах тухай Женевийн конвенцийн нэмэлт протоколыг;

3.1.5.“хөдөлгөөний дүрэм” гэж олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар нийгэмлэгүүдийн холбооны бага хурлаар 1986 онд Женевт батлагдаж, 1995 онд нэмэлт өөрчлөлт орсон олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар хөдөлгөөний дүрмийг;

3.1.6.“холбооны үндсэн дүрэм” гэж Швейцарь Улсын Женев хотод 2007 оны 11-р дүгээр сарын 20-22-ны хооронд хуралдсан олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар нийгэмлэгүүдийн холбооны Ерөнхий ассамблейн чуулганаар шинэчлэн батлагдсан олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар нийгэмлэгүүдийн холбооны үндсэн дүрмийг.

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ НИЙГЭМЛЭГИЙН ЭРХ ЗҮЙН БАЙДАЛ

4 дүгээр зүйл.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг байгуулагдах онцлог

4.1.Хүмүүнлэгийн үйл ажиллагааны чиглэлээр олон улсын хамтын нийгэмлэгийн өмнө Монгол Улсын Засгийн газрын хүлээсэн үүргийн дагуу хөдөлгөөний дүрэм, үндсэн зарчимд нийцүүлэн хөдөлгөөний бүрэлдэхүүн хэсэг болж, Монгол Улсад зөвхөн нэг Улаан загалмай үндэсний нийгэмлэг байгуулагдана.

4.2.Хөдөлгөөний онцгой эрхийг зөвхөн Монголын улаан загалмай нийгэмлэг хэрэгжүүлнэ.

5 дугаар зүйл.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн тодорхойлолт

5.1.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь хөдөлгөөний дүрэм, үндсэн зарчим болон Женевийн конвенци, нэмэлт протоколуудыг хэрэгжүүлэх, төрийн хүмүүнлэгийн үйл ажиллагаанд нэмэлт хүч болж, дэмжлэг үзүүлэх зорилгоор сайн дурын үндсэн дээр эвлэлдэн нэгдэж, өөрөө удирдах ёсны зарчимд суурилж үйл ажиллагаа явуулдаг, ашгийн

төлөө бус, татвараас чөлөөлөгдсөн, үндэсний хүмүүнлэгийн байгууллага мөн.

5.2.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь Женевийн конвенци болон түүний нэмэлт протоколууд, Монгол Улсын хууль тогтоомж, хөдөлгөөний үндсэн зарчимд нийцүүлэн үйл ажиллагаа явуулна.

5.3.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь Монгол Улсын аймаг, дүүрэгт энэ хуулийн 6.1-д заасан зорилго бүхий үйл ажиллагаа явуулдаг салбар нэгжтэй, олон нийтийн өмчтэй хуулийн этгээд байна.

5.4.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь өөрийн Үндэсний чуулганаас баталсан дүрэмд нийцүүлэн үйл ажиллагаагаа хэрэгжүүлэх бөгөөд нийгэмлэгийн дотоод зохион байгуулалттай холбоотой асуудлыг Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн болон хөдөлгөөний дүрмээр зохицуулна.

6 дугаар зүйл.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн зорилго, чиг үүрэг

6.1.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн зорилго нь зэвсэгт мөргөлдөөн ба нийтэд учирсан гамшигт байдлын үед хүн амд эрүүл мэнд, нийгэм, сэтгэл зүйн тусламж үзүүлэхээс гадна хүнийг зовлон зүдгүүрт өртөхөөс сэргийлэх, учирсан зовлон зүдгүүрийг хөнгөвчлөх, шударга ёсны зарчимд үндэслэн хүнийг яс үндэс, иргэний харьяалал, угсаа, хэл, арьсны өнгө, нас, хүйс, бэлгийн чиг хандлага, нийгмийн гарал, байдал, хөрөнгө чинээ, эрхэлсэн ажил, шашин шүтлэг, улс төрийн үзэл бодол, боловсролоос үл хамааран хүний аюулгүй байдал, амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, хүмүүнлэг ёсыг хангахад дэмжлэг туслалцаа үзүүлэх, хүмүүс хоорондын ойлголцол, нөхөрлөл, хамтын ажиллагааг дэмжих, энх тайвныг бэхжүүлэх үйлсэд хувь нэмэр оруулахад оршино.

6.2.Энэ хуулийн 6.1-д заасан зорилгыг биелүүлэхийн тулд Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн дүрэм, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон олон улсын Улаан загалмай, Улаан хавирган сар хөдөлгөөний олон улсын чуулганы тогтоолд тодорхойлогдсон дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:

6.2.1.зэвсэгт мөргөлдөөнд нэрвэгдэгсдэд тусламж үзүүлж, энхийн цагт Женевийн конвенцид заасны дагуу үйл ажиллагаа явуулахад бэлтгэх, зэвсэгт мөргөлдөөнд нэрвэгдсэн энгийн иргэн болон цэргийн хохирогчийн нэрийн өмнөөс аливаа үйл ажиллагааг явуулахад бэлэн байх;

6.2.2.хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагааг зохион байгуулж, өвчин эмгэгээс урьдчилан сэргийлэх, зовлон зүдгүүрийг хөнгөвчлөхөд хувь нэмэр оруулах;

6.2.3.гамшиг, гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангах, эрсдэлийг бууруулах, нөхөн сэргээх үйл ажиллагааг зохион байгуулах, нэрвэгдэгсдэд яаралтай тусламж үзүүлэх, хүн амд гамшгийн үед арга хэмжээ авах талаар мэдлэг олгох;

6.2.4.сайн дурын үйл ажиллагааг дэмжих, зэвсэгт мөргөлдөөн, гамшиг болон бусад хүчирхийлэлд өртсөн нэн эмзэг бүлгийн хүмүүст халамж үйлчилгээ үзүүлэх, амьжиргаа, амьдралын чанарыг дээшлүүлэхэд төрд нэмэлт хүч болон ажиллах;

6.2.5.хөдөлгөөний үйл ажиллагааг хүүхэд, залуучуудын дунд өрнүүлэх, тэдний оролцоог бүх талаар дэмжих;

6.2.6.үүрэг хариуцлагынхаа дагуу ажиллах чадвартай боловсон хүчнийг ажилд авах, сургах, томилох;

6.2.7.олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүйг хүндэтгэх, сурталчлах, хэрэгжилтийг үндэсний хэмжээнд хангах, олон улсын хүмүүнлэгийн хуулиар хамгаалагдсан Улаан загалмай, Улаан хавирган сар болон бусад таних тэмдгийг хамгаалах талаар төрийн байгууллагатай хамтран ажиллах;

6.2.8.олон улсын хүмүүнлэгийн эрх зүй болон хөдөлгөөний үндсэн зарчмыг байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэнд таниулан сурталчлах;

6.2.9.сайн дурын авлагагүй донорын хөдөлгөөн өрнүүлэх, сурталчлах ажлыг үндэсний хэмжээнд зохион байгуулах;

6.2.10.гэр бүлийн хэлхээ холбоог сэргээх үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх.

6.3.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь зорилго, чиг үүрэгтээ хамаарах дараах үйл ажиллагааг эрхэлнэ:

6.3.1.хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих үйл ажиллагааг /сургалт, сурталчилгаа явуулах, сайн дурын авлагагүй цусны донорын хөдөлгөөнийг өргөжүүлэх, үндэсний хэмжээнд аюулгүй цус, цусан бүтээгдэхүүний нөөц бүрдүүлэхэд хувь нэмэр оруулах, зонхилон тохиолдох өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчлөл, эндэгдлийг бууруулахад дэмжлэг үзүүлэх/ эрхлэх;

6.3.2.гамшиг, ослоос урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдлыг хангахад туслах, эрсдэлийг бууруулах, нэрвэгдэгсдэд яаралтай тусламж, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх;

6.3.3.гамшиг, осол, зэвсэгт мөргөлдөөн, нийтэд учирсан гамшигт байдлын үед хэнийг ч үл ялгаварлан анхны тусламж, нийгмийн сэтгэл зүйн дэмжлэг үзүүлэх;

6.3.4.олон нийтийн оролцоонд түшиглэж нийгмийн эмзэг бүлэгт халамжийн үйлчилгээ үзүүлэх;

6.3.5.хүүхэд, залуучуудын дунд хүмүүнлэгийн хөдөлгөөнийг өрнүүлэх, тэдний оролцоог нэмэгдүүлэх.

6.4.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн үйл ажиллагаа олон нийтэд нээлттэй, ил тод байна.

7 дугаар зүйл.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим

7.1.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн үйл ажиллагаанд хөдөлгөөний болон Монгол Улсын төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчмыг нэгэн адил баримтална.

8 дугаар зүйл.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн бие даасан байдал, санхүүжилтийн эх үүсвэр

8.1.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь үндэсний нийгэмлэгийн болон хөдөлгөөний дүрэм, холбооны үндсэн дүрэм, Женевийн конвенци, түүний нэмэлт протоколын дагуу өөрөө удирдах ёсны зарчмыг баримтлан ажиллах бөгөөд үйл ажиллагаагаа Монгол Улсын нийт нутаг дэвсгэрийн хэмжээнд явуулна.

8.2.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь хөдөлгөөний үндсэн зарчмыг үйл ажиллагаандаа дагаж мөрдөх бөгөөд төрийн байгууллага эдгээр зарчмыг хүндэтгэнэ.

8.3.Төрийн байгууллага нь Нэгдсэн Үндэстний Байгууллагын 1946 оны 11 дүгээр сарын 19-ний өдрийн Улаан загалмай, Улаан хавирган сар үндэсний нийгэмлэгийн асуудлаар баталсан 55 /1/ тогтоолд заасны дагуу Улаан загалмай нийгэмлэгийн бие даасан, сайн дурын байх үндсэн шинж чанарыг хүлээн зөвшөөрнө.

8.4.Төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, тэдгээрийн албан тушаалтан, иргэн Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн бие даасан байдал, хүмүүнлэгийн үйл ажиллагаанд саад учруулахыг хориглоно.

8.5.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн үйл ажиллагаанд төрийн болон нутгийн удирдлагын байгууллага бүх талын дэмжлэг, туслалцаа үзүүлнэ.

8.6.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь санхүүжилтийн дараах эх үүсвэртэй байна:

8.6.1.Монгол Улсын төсвийн болон орон нутгийн төсвийн дэмжлэг;

8.6.2.дотоод, гадаадын байгууллага, аж ахуйн нэгж, иргэний хандив, тусламж;

8.6.3.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн гишүүний татвар, хандив;

8.6.4.бусад орлого.

8.7.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь өөрийн зорилго, чиг үүргийг хэрэгжүүлэхдээ хуульд заасны дагуу аливаа өмчийг худалдан авах, эзэмших, ашиглах, захиран зарцуулах эрхтэй.

9 дүгээр зүйл.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн гишүүн, ажилтны ёс зүй

9.1.Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн гишүүн, ажилтны дагаж мөрдөх ёс зүйн хэм хэмжээг олон улсын эрх зүйн холбогдох хэм хэмжээ, энэ хууль болон Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн дүрмээр зохицуулна.

10 дугаар зүйл.Төрийн болон нутгийн удирдлагын байгууллагаас Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэх

10.1.Энэ хуулийн 6.2-д заасан чиг үүргийн дагуу Засгийн газар Женевийн конвенцийн хүрээнд дайнд нэрвэгдэгсдэд туслах, зэвсэгт мөргөлдөөн, нийтэд учирсан гамшигт өртөгсдөд анхны тусламж үзүүлэх, байгалийн гамшиг, гэнэтийн осол, нийтийг хамарсан гоц аюулт халдварт өвчинд нэрвэгдэгсдэд яаралтай тусламж, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх,

урьдчилан сэргийлэх, бэлтгэл сургалт зохион байгуулах, хүмүүнлэгийн бусад арга хэмжээг хэрэгжүүлэх, мэдээлэл, сурталчилгаа хийхтэй холбогдсон зардлыг улсын болон орон нутгийн төсөвт тусгаж, эдгээр ажлыг Монголын улаан загалмай нийгэмлэгтэй жил бүр гэрээ байгуулан санхүүжүүлнэ.

10.2.Төрийн болон нутгийн удирдлагын байгууллага Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн зорилго, чиг үүрэгт хамаарах асуудлаар жилд нэгээс доошгүй удаа уулзалт зохион байгуулж, Монголын улаан загалмай нийгэмлэгтэй хамтран ажиллана.

10.3.Монголын улаан загалмай нийгэмлэг болон Засгийн газар, нутгийн захиргааны байгууллагын хооронд байгуулах гэрээнд энэ хуулийн 6.3-д заасан үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх талаар тусгана.

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ УЛААН ЗАГАЛМАЙН НЭР, ТАНИХ ТЭМДЭГ БОЛОН БЭЛГЭ ТЭМДЭГ ХЭРЭГЛЭХ ЭРХ

11 дүгээр зүйл. “Улаан загалмай” таних тэмдэг хэрэглэх эрх

11.1. “Улаан загалмай” таних тэмдгийг Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт зөвхөн Монголын улаан загалмай нийгэмлэг хэрэглэх эрхтэй.

11.2. Олон улсын хэмжээнд хүлээн зөвшөөрсний дагуу цагаан дэвсгэр дээр дөрвөн талын урт нь тэнцүү хэмжээтэй дүрсэлсэн улаан загалмай нь хүмүүнлэгийн үйл ажиллагааны таних тэмдэг байна.

11.3. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт улаан загалмайн таних тэмдгийг хөдөлгөөний эрх бүхий байгууллагаас баталсан журмын дагуу өөрийн бэлгэдэл болгон хэрэглэх эрхийг Монголын улаан загалмай нийгэмлэг эдэлнэ.

11.4. Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт улаан загалмайн таних тэмдгийг өөрийн далбаанд хэрэглэх эрхийг зөвхөн Монголын улаан загалмай нийгэмлэг эдэлнэ.

12 дугаар зүйл. Хөдөлгөөний таних тэмдэг хэрэглэх

12.1. Улаан загалмайн таних тэмдгийг хүмүүнлэгийн үйл ажиллагааны зорилгоор ашиглах бөгөөд түүнийг ялгах тэмдгийн болон хамгаалалтын тэмдгийн журмаар хэрэглэнэ.

12.2. Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь дайн, олон улсын болон олон улсын бус зэвсэгт мөргөлдөөн, нийтэд учирсан гамшигт байдлын үед шархадсан, өвчтэй, олзлогдсон, аюул осол, сүйрэлд өртсөн, нэрвэгдсэн энгийн иргэнд Женевийн конвенци, нэмэлт протоколын дагуу хүмүүнлэгийн тусламж үзүүлэх, тэдгээртэй адилтгах бусад төрлийн үйл ажиллагаа явуулахдаа тусламж шаардлагатай хүмүүс болон тусламж үзүүлэгчдийг хамгаалах зорилгоор “Улаан загалмай” таних тэмдгийг хэрэглэнэ.

12.3. Монголын улаан загалмай нийгэмлэг нь “Улаан загалмай” таних тэмдгийг байгалийн гамшиг, гэнэтийн осол, сүйрэл тохиолдсон, нийтийг хамарсан гоц аюулт халдварт өвчин гарсан үед хөдөлгөөний үндсэн зарчимд нийцсэн үйл ажиллагаа явуулахдаа ялгах тэмдгийн зориулалтаар хэрэглэнэ.

12.4. Монголын улаан загалмай нийгэмлэг, түүний салбар байгууллага нь “Улаан загалмай” таних тэмдгийг өөрийн байрлаж байгаа, эсхүл хүмүүнлэгийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа барилга байгууламж, тээврийн хэрэгсэлд байрлуулна.

12.5. Тайван цагт шархадсан хүн, өвчтөнд үнэ төлбөргүй эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлдэг эрүүл мэндийн байгууллага, түүний тээврийн хэрэгсэлд улаан загалмайн таних тэмдэг хэрэглэх зөвшөөрлийг Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн удирдах байгууллага олгож болно.

13 дугаар зүйл. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн нэр, бэлгэ тэмдэг хэрэглэх

13.1. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн бэлгэ тэмдэг дугариг хүрээтэй, төв хэсэгтээ цагаан дэвсгэр дээр улаан загалмайтай, хүрээний дээд хэсэг нь мөнх тэнгэрийг бэлгэдсэн хөх дэвсгэртэй, доод хэсэг нь Монгол Улсын төрийн далбааны өнгө дээр “МУЗН” гэсэн цагаан өнгийн дөрвөн үсэгтэй байна.

13.2. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн төв, орон нутгийн байгууллага нь Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн бэлгэ тэмдэг болон цагаан дэвсгэр дээрх улаан загалмайн таних тэмдэг, “МУЗН” гэсэн дөрвөн үсгийг олон улсын болон дотоодын байгууллага, аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнээс тус нийгэмлэгийн нэр дээр ирүүлсэн хандив, тусламжийн бараанд баталгаат тэмдэг болгон тавина.

13.3. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн хүмүүнлэгийн үйл ажиллагааг дэмжих зорилгоор хандив цуглуулах үйл ажиллагаанд

байгууллага, аж ахуйн нэгж Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн удирдах байгууллагаас олгосон зөвшөөрлийн дагуу Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн бэлгэ тэмдэг, улаан загалмайн таних тэмдгийг хэрэглэж болно.

14 дүгээр зүйл. Улаан загалмайн нэр, бэлгэ тэмдэг, таних тэмдэг хэрэглэхийг хориглох

14.1. Улаан загалмайн нэр, бэлгэ тэмдэг, таних тэмдгийг 1949 оны Женевийн конвенци болон Монгол Улсын хуульд зааснаас бусад тохиолдолд хэрэглэхийг хориглоно.

**ДӨРӨВДҮГЭЭР БҮЛЭГ
БУСАД ЗҮЙЛ**

15.1. Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай хууль тогтоомж зөрчсөн иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад холбогдох хууль тогтоомжид заасан хариуцлага хүлээлгэнэ.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

3.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 07-ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**МОНГОЛЫН УЛААН ЗАГАЛМАЙ
НИЙГЭМЛЭГИЙН ЭРХ ЗҮЙН
БАЙДЛЫН ТУХАЙ ХУУЛЬ ХҮЧИНГҮЙ
БОЛСОНД ТООЦОХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. 2000 оны 4 дүгээр сарын 28-ны өдөр батлагдсан Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

2 дугаар зүйл. Энэ хуулийг Монголын улаан загалмай нийгэмлэгийн эрх зүйн байдлын тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/ хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

3.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Монгол Улсын Үндсэн хуульд захирагдах, Монгол Улсын Үндсэн хуульд нийцсэн хуулийг дээдлэх, судалгаанд үндэслэх, төвийг сахих, бие даасан, ил тод байх нь Цэцийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн.”

2/3 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэг:

“1.Цэцийн есөн гишүүний гурвыг Улсын Их Хурал, гурвыг Ерөнхийлөгч, гурвыг Улсын дээд шүүхийн санал болгосноор Улсын Их Хурал зургаан жилийн хугацаагаар томилох бөгөөд Цэцийн гишүүнийг нэг удаа улируулан томилж болно.”

3/3 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсэг:

“7.Цэцийн гишүүн Цэцээр хянан шийдвэрлэх маргаантай асуудал болон Цэцийн хянаж байгаа маргааны талаар Цэцийн шийдвэр гараагүй байхад өөрийн санал, дүгнэлтийг олон нийт, хэвлэл мэдээллийн хэрэгсэл болон цэцийн хуралдааны явцад ямар нэгэн хэлбэрээр урьдчилан илэрхийлэхийг хориглоно.”

4/4 дүгээр зүйл:

“4 дүгээр зүйл.Цэцийн гишүүн

1.Цэцийн гишүүн хууль зүй, улс төрийн өндөр мэргэшилтэй, эрүүгийн ял шийтгэлгүй, Монгол Улсын дөчин нас хүрсэн иргэн байх ба Цэцийн гишүүд эрх тэгш байна.

2.Цэцийн бүрэлдэхүүнд шинээр буюу нөхөн томилогдсон гишүүний бүрэн эрх нь томилогдсон өдрөөс эхэлж, бүрэн эрхийн хугацаа дуустал үргэлжилнэ.

3.Цэцийн гишүүний бүрэн эрх нь Улсын Их Хурлаас дараагийн гишүүнийг томилсноор дуусгавар болно.

4.Цэцийн гишүүн Төрийн албаны тухай хуульд¹ заасан төрийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэн бол тэтгэвэрт гарах буюу Цэцийн гишүүний албан тушаалаас чөлөөлөгдөж болно.”

5/5 дугаар зүйлийн 3, 4, 5, 6 дахь хэсэг:

“3.Цэцийн гишүүн гэмт хэрэг үйлдсэнийг шүүх тогтоосон, эсхүл хууль зөрчсөн нь эрх бүхий байгууллагаас тогтоогдсон бол түүнийг Цэцийн гишүүнээс нь эгүүлэн татах тухай Цэцийн шийдвэр, анх илгээсэн байгууллагын саналыг үндэслэн Улсын Их Хурал эгүүлэн татаж болно.

4.Цэцийн гишүүнийг хувийн хүсэлтээ гаргасан, эрүүл мэндийн улмаас, эсхүл Төрийн албаны тухай хуульд заасан төрийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэн болон энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт зааснаас бусад үндэслэлээр бүрэн эрхийн хугацаа дуусахаас нь өмнө уг албан тушаалаас чөлөөлөх, эгүүлэн татах, өөр ажилд шилжүүлэхийг хориглоно.

5.Цэцийн гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа дуусгавар болсон, энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан болон Төрийн албаны тухай хуульд заасан төрийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрснээс бусад үндэслэлээр Цэцийн гишүүнээс чөлөөлөгдвөл гишүүнээр томилогдохын өмнөх ажилд нь эгүүлэн ажиллуулах, эсхүл түүнтэй тэнцэх цалин хангамж бүхий ажлаар хангана. Хэрэв тийм боломжгүй бол ажил эрхлэх хүртэлх 6 сарын хугацаанд Цэцийн гишүүн байсан үеийн авч байсан цалингийн хэмжээнээс бууруулахгүйгээр тэтгэмж, хэрэв бага цалинтай ажил эрхэлж байгаа бол цалингийн зөрүүтэй тэнцэх хэмжээний тэтгэмж улсын төсвөөс мөн хугацаанд олгоно.

6.Цэцийн гишүүнээр ажиллаж байсан хүнийг насны тэтгэвэрт гарах үед нь Цэцийн гишүүний цалингийн 60 хувиар бодож тэтгэвэр тогтоож болно. Тэтгэврийг нийгмийн даатгалын сангаас олгоно.”

6/6 дугаар зүйлийн 6 дахь хэсэг:

“6.Цэцийн даргын түр эзгүйд Цэцийн бүрэлдэхүүнд хамгийн удаан ажилласан гишүүн, хэрэв энэ шаардлагыг хэд хэдэн гишүүн нэгэн адил хангасан байвал тэдгээрийн хамгийн ахмад гишүүн Цэцийн даргын үүргийг түр орлон гүйцэтгэнэ.”

7/8 дугаар зүйл:

“8 дугаар зүйл.Үндсэн хуулийн биелэлтэд тавих дээд хяналт

¹ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2002 оны 28 дугаарт нийтлэгдсэн.

1.Цэц Үндсэн хуулийг чандлан сахиулах баталгаа болох хувьдаа Үндсэн хуулийн биелэлтэд дээд хяналт тавих, түүний заалтыг зөрчсөн тухай дүгнэлт гаргах, маргааныг магадлан шийдвэрлэх бүрэн эрхээ энэ зүйлд заасан маргаантай асуудлаар дүгнэлт гарган, энэ зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан маргаантай асуудлыг дахин хянан үзэх замаар хэрэгжүүлнэ.

2.Цэц Үндсэн хуулийг зөрчсөн тухай дараах маргаантай асуудлыг хянан үзэж, дүгнэлт гарган Улсын Их Хуралд оруулах бөгөөд хэрэв дүгнэлтийг нь Улсын Их Хурал хүлээн зөвшөөрөөгүй бол Цэц дахин хянан үзэж Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасныг баримтлан эцсийн шийдвэр гаргана:

1/хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэр Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх;

2/зарлиг, Ерөнхийлөгчийн бусад шийдвэр Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх;

3/Засгийн газрын тогтоол, бусад шийдвэр Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх;

4/Монгол Улсын олон улсын гэрээ Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх;

5/ард нийтийн санал асуулгын талаар сонгуулийн төв байгууллагын гаргасан шийдвэр Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх;

6/Улсын Их Хурал, түүний гишүүний ба Ерөнхийлөгчийн сонгуулийн талаар сонгуулийн төв байгууллагын гаргасан шийдвэр Үндсэн хуульд нийцэж байгаа эсэх.

3.Цэц Үндсэн хуулийг зөрчсөн тухай дараах маргаантай асуудлыг хянан үзэж, дүгнэлт гарган Улсын Их Хуралд оруулна:

1/Ерөнхийлөгч Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх;

2/Улсын Их Хурлын дарга, гишүүн Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх;

3/Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүн Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх;

4/Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор Үндсэн хууль зөрчсөн эсэх;

5/Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын дарга, Ерөнхий сайдыг огцруулах, Улсын Их Хурлын гишүүнийг эгүүлэн татах Үндсэн хууль зөрчсөн гэх үндэслэл байгаа эсэх.

4.Энэ зүйлийн 2, 3 дахь хэсэгт заасан дүгнэлтийг Улсын Их Хуралд оруулахдаа Цэц дүгнэлтийн үндэслэл, үр дагаврыг тайлбарлаж, үндэслэлтэй холбоотой асуултад хариулна.

5.Хууль, зарлиг, Улсын Их Хурал, Ерөнхийлөгчийн бусад шийдвэр, Засгийн газрын шийдвэр, Монгол Улсын олон улсын гэрээ, сонгуулийн төв байгууллагын шийдвэр нь Үндсэн хуульд нийцээгүй гэх Цэцийн дүгнэлтийг Улсын Их Хурал хүлээн зөвшөөрсөн, эсхүл маргаантай асуудлыг дахин хянан үзэж Үндсэн хуульд нийцээгүй гэж Үндсэн хуулийн цэц шийдвэр гаргавал зохих хууль, зарлиг, батламж, шийдвэр бүхлээрээ буюу тэдгээрийн зөрчилтэй зүйл, хэсэг, заалт хүчингүй болно.

6.Цэцийн шийдвэр гармагцаа хүчин төгөлдөр болно.”

8/12 дугаар зүйл:

“12 дугаар зүйл.Маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны зарчим

1.Цэц маргаан хянан шийдвэрлэхдээ хуралдааныг хуульд тусгайлан зааснаас бусад тохиолдолд илээр, шууд, тасралтгүй явуулах, талуудыг эрх тэгш, чөлөөтэй мэтгэлцүүлэх, асуудлыг хамтран хэлэлцэж, олонхийн саналаар, бодитой, энэ хууль болон Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуульд чанд нийцүүлэн шийдвэрлэх зарчмыг баримтална.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2016 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ҮНДСЭН ХУУЛИЙН ЦЭЦЭД МАРГААН ХЯНАН ШИЙДВЭРЛЭХ АЖИЛЛАГААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл. Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 3 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“3.Цэцийн шийдвэр болон нээлттэй хуралдааны тэмдэглэлийг иргэн, хуулийн этгээд өөрийн зардлаар хувилан авах эрхтэй.”

2 дугаар зүйл. Үндсэн хуулийн цэцэд маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагааны тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/3 дугаар зүйлийн 6, 7 дахь хэсэг:

“6.Цэц маргааныг дахин хянан үзэж, асуудлыг хуралдаанд оролцсон гишүүдийн гуравны хоёр хувийн саналаар эцэслэн шийдвэрлэнэ. Хэрэв гишүүдийн гуравны хоёр хувийн санал авч чадаагүй бол уг хууль, тогтоол, зарлиг, бусад шийдвэр, Монгол Улсын олон улсын гэрээний заалт хүчинтэй хэвээр үлдэнэ.

7.Зөвлөлдөх тасалгаанд олонхитой санал нийлээгүй гишүүн саналаа тусгайлан бичгээр гаргаж, Цэцийн шийдвэрт хавсаргана.”

2/9 дүгээр зүйлийн 2 дахь хэсэг:

“2.Цэц төвийг сахиж, маргагч талуудад чөлөөтэй мэтгэлцэх бололцоо олгоно.”

3/10 дугаар зүйл:

“10 дугаар зүйл.Цэцийн гишүүд зөвлөлдөх

1.Цэцийн шийдвэр гаргах гишүүдийн зөвлөлдөөнийг тусгай тасалгаанд хийнэ.

2.Цэцийн зөвлөлдөх тасалгаанд хуралдааны бүрэлдэхүүнд орсон гишүүд, зөвлөлдөөний тэмдэглэл хөтлөх хуралдааны нарийн бичгийн

даргаас өөр хүн орохыг хориглоно. Зөвлөлдөх тасалгаанд гаргасан гишүүний санал Цэцийн шийдвэрийн үндэслэл болсон бол шийдвэрийн үндэслэл хэсэгт бичигдэх бөгөөд тусгай санал гаргасан гишүүний саналыг Цэцийн шийдвэрт хавсаргана.”

4/18 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

“2.Маргагч талууд Цэцэд хянаж байгаа маргааны материалтай танилцах, холбогдох баримт бичгийг хуулбарлан авах, тэмдэглэл хийх, нотлох баримтыг гаргаж өгөх, нотлох баримтыг шинжлэн судлах ажиллагаанд оролцох, хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гарсан бүх асуудлын талаар өөрийн санал, дүгнэлтийг гаргах, маргаан хянан шийдвэрлэх хуралдаанд чөлөөтэй мэтгэлцэх, шаардлагатай гэж үзэж байгаа бол төгсгөлийн үг хэлэх, хүсэлт тавих болон Цэцийн хуралдааны тэмдэглэлийг авах эрхтэй. Маргагч тал хүсвэл Цэц хуралдааны тэмдэглэлээ цаас болон дууны, дүрсний, дуу-дүрсний бичлэг болон цахим хэлбэрээр гарган өгнө.”

5/22 дугаар зүйлийн 2 дахь хэсэг:

“2.Төвийг сахих зарчмыг хангах үүднээс Цэцийн гишүүн дараах үндэслэл байвал маргаан хянан шийдвэрлэх ажиллагаанаас татгалзан гарна:

1/хянан хэлэлцэж байгаа асуудлыг урьд өмнө шүүхийн болон захиргааны журмаар хянан шийдвэрлэхэд оролцож байснаас хойш 2 жил өнгөрөөгүй бол;

2/маргагч талууд, тэдгээрийн төлөөлөгчидтэй ойрын төрөл садан бол;

3/Монгол Улсын Үндсэн хуулийн цэцийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 7 дахь хэсгийг зөрчсөн гэх үндэслэл байгаа бол.”

6/28 дугаар зүйлийн 5 дахь хэсэг:

“5.Цэцийн бүрэлдэхүүнд орсон гишүүд хуралдааны аль ч шатанд хуралдаан даргалагчийн зөвшөөрөлтэйгээр хэнээс боловч асуулт тавьж, хариулт авах эрхтэй. Цэцийн гишүүний асуулт нь урьдчилсан дүгнэлтийн агуулгатай, мэтгэлцэх хэлбэртэй байж болохгүй.”

7/29 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсэг:

“3.Цэцийн шийдвэрийг тухайн хуралдаанд оролцсон гишүүд зөвлөлдөх тасалгаанд хэлэлцэж гаргахдаа уг маргааныг хуралдаанд

илтгэсэн гишүүн өөрийн санал, дүгнэлтийг эхэлж гаргах бөгөөд түүний дараа хуралдаанд оролцсон гишүүдийн Цэцэд хамгийн удаан жил ажилласан гишүүнээс эхлэн ажилласан жилийн эрэмбээр санал, дүгнэлтээ хэлж, хуралдаан даргалагч эцэст нь саналаа гаргана.”

8/35 дугаар зүйлийн 3, 4 дэх хэсэг:

“3.Зөвлөлдөөний тэмдэглэлийг хуралдааны нарийн бичгийн дарга хөтөлнө. Хуралдааны тэмдэглэлийг бүрэн гүйцэд хөтлөх үүднээс дууны, дүрсний, дуу-дүрсний бичлэгийн техник хэрэгсэл ашиглах бөгөөд түүнийг 7 хоногоос хэтрэхгүй хугацаанд цаасан хэлбэрт буулгаж, дууны, дүрсний, дуу-дүрсний бичлэгийн хамт маргаан хянан шийдвэрлэсэн материалд хавсаргана.

4.Хуралдааны тэмдэглэлийг хөтлөх техник хэрэгслийг ажлын алба хангана.”

3 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2016 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

**МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ЧУУЛГАНЫ
ХУРАЛДААНЫ ДЭГИЙН ТУХАЙ ХУУЛЬД
ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

1/32 дугаар зүйл:

**“32 дугаар зүйл.Үндсэн хуулийн цэцийн дүгнэлтийг
хэлэлцэх журам**

32.1.Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсэгт заасан маргаантай асуудлаар Үндсэн хуулийн цэц /цаашид “Цэц” гэх/ дүгнэлт гаргасан бол түүнийг ёсчилсноос хойш 24 цагийн дотор Улсын Их Хуралд ирүүлнэ.

32.2.Цэц дүгнэлтийнхээ үндэслэл, үр дагаврыг холбогдох Байнгын хороо болон Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд тайлбарлаж, дүгнэлтийнхээ үндэслэл, үр дагаврын талаар гишүүдийн асуултад хариулна.

32.3.Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, 2-т заасан маргаантай асуудлаар Цэц дүгнэлтээ Улсын Их Хуралд оруулсан бол Улсын Их Хурал дараах журмаар хэлэлцэнэ:

32.3.1.Цэцийн дүгнэлтийг чуулганы үеэр хүлээн авсан бол 7 хоногийн дотор, чуулганы чөлөөт цагт хүлээн авсан бол ээлжит болон ээлжит бус чуулган эхэлснээс хойш 5 хоногийн дотор Хууль зүйн болон холбогдох Байнгын хороо хэлэлцэж бүхэлд нь, эсхүл зарим хэсгийг нь /хэсэгчлэн/ хүлээн зөвшөөрөх, эс зөвшөөрөх асуудлаар санал, дүгнэлт гаргана;

32.3.2.энэ хуулийн 32.3.1-д заасны дагуу Байнгын хороод Цэцийн дүгнэлтийг хэлэлцэн санал, дүгнэлт гаргахдаа холбогдох хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн Үндсэн хууль зөрчсөн гэсэн зүйл, хэсэг, заалт бүрээр, хэрэв Үндсэн хуулийн хэд хэдэн заалтыг зөрчсөн бол Үндсэн хуулийн холбогдох заалт бүрээр тус тусад нь санал хураалт явуулна;

32.3.3.нэгдсэн хуралдаан энэ хуулийн 32.3.2-т заасны дагуу Байнгын хорооноос гаргасан санал тус бүрээр ил санал хураалт явуулж, хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхийн саналаар Цэцийн дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх эсэх талаар тогтоол батлах бөгөөд уг тогтоолд зөвшөөрсөн, эс зөвшөөрсөн заалтыг тус тусад нь заана;

32.3.4.Цэцийн дүгнэлтийг хүлээн зөвшөөрөх эсэх асуудлаар Хууль зүйн болон холбогдох Байнгын хорооны санал, дүгнэлт зөрвөл нэгдсэн хуралдаан дээр Хууль зүйн байнгын хорооны санал, дүгнэлтээр эхэлж санал хураалгах бөгөөд энэ санал эс дэмжигдвэл холбогдох Байнгын хорооны санал дэмжигдсэн гэж үзнэ;

32.3.5.хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэр Үндсэн хуульд нийцээгүй гэсэн Цэцийн дүгнэлтийг Улсын Их Хурал хүлээн зөвшөөрсөн бол тухайн хууль, шийдвэрт зохих нэмэлт, өөрчлөлт оруулна;

32.3.6.Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Засгийн газрын тогтоол, Монгол Улсын олон улсын гэрээ, сонгуулийн төв байгууллагын гаргасан шийдвэр Үндсэн хуульд нийцээгүй гэсэн Цэцийн дүгнэлтийг Улсын Их Хурал хүлээн зөвшөөрсөн бол эдгээр шийдвэр хүчингүй болсонд тооцогдоно;

32.3.7.энэ хуулийн 32.3.5-д заасан хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай төслийг

холбогдох Байнгын хороо боловсруулж нэгдсэн хуралдаанд оруулах бөгөөд уг төслийн талаар Засгийн газар, холбогдох бусад байгууллагаас санал авахыг шаардахгүй;

32.3.8.Цэц Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 1, 2-т заасан маргаантай асуудлаар Үндсэн хуульд нийцсэн гэсэн дүгнэлт гаргасан бол уг дүгнэлтийг Байнгын хороодын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхгүйгээр шууд нэгдсэн хуралдаанд танилцуулах бөгөөд гишүүд Цэцийн дүгнэлттэй холбогдуулан асуулт асууж, хариулт авах боловч санал хурааж шийдвэр гаргахгүй.

32.4.Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 3-т заасан маргаантай асуудлаар Цэц дүгнэлтээ Улсын Их Хуралд оруулсан бол Улсын Их Хурал дараах журмаар хэлэлцэнэ:

32.4.1.Цэцийн дүгнэлтийг чуулганы үеэр хүлээн авсан бол 7 хоногийн дотор, чуулганы чөлөөт цагт хүлээн авсан бол ээлжит болон ээлжит бус чуулган эхэлснээс хойш 5 хоногийн дотор Хууль зүйн болон Төрийн байгуулалтын байнгын хороо хэлэлцэж санал, дүгнэлт гаргана;

32.4.2.Улсын Их Хурлын дарга Үндсэн хууль зөрчсөн гэсэн Цэцийн дүгнэлт гарсан бол нэгдсэн хуралдааныг олонхийн бүлгээс сонгогдсон дэд дарга, бусад тохиолдолд Улсын Их Хурлын дарга даргалан хуралдуулна;

32.4.3.нэгдсэн хуралдаан Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын дарга, гишүүн, Ерөнхий сайд, Засгийн газрын гишүүн, Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор /цаашид “холбогдох албан тушаалтан” гэх/ Үндсэн хууль зөрчсөн гэсэн Цэцийн дүгнэлттэй танилцсаны дараа уг албан тушаалтныг огцруулах, эгүүлэн татах эсэх асуудлыг хэлэлцэх эсэх, эсхүл тухайн зөрчлийг арилгуулах талаар Хууль зүйн болон Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг хэлэлцэнэ;

32.4.4.Байнгын хорооны болон нэгдсэн хуралдаан дээр гишүүд энэ хуулийн 32.4.3-т заасан Цэцийн дүгнэлтийн үндэслэл, үр дагавар болон Байнгын хороодын санал, дүгнэлттэй холбогдуулан асуулт асууж, үг хэлж болно;

32.4.5.Үндсэн хуулийн зөрчилд холбогдсон албан тушаалтан санал хураахын өмнө Байнгын хорооны хуралдаан дээр 5 минутаас илүүгүй хугацаанд, нэгдсэн хуралдаан дээр 10 минутаас илүүгүй хугацаанд үг хэлж болно;

32.4.6.энэ хуулийн 32.4.3-т заасны дагуу гаргасан Байнгын хорооны саналаар ил санал хураалт явуулах бөгөөд хуралдаанд оролцсон гишүүдийн олонхи дэмжсэн бол тухайн албан тушаалтныг огцруулах,

эгүүлэн татах асуудлыг энэ хууль болон холбогдох хуульд заасны дагуу хэлэлцэн шийдвэрлэнэ;

32.4.7.энэ хуулийн 32.4.3-т заасан холбогдох албан тушаалтны талаар Үндсэн хууль зөрчөөгүй гэсэн дүгнэлт гаргасан бол энэ тухай дүгнэлтийг Байнгын хороодын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхгүйгээр шууд нэгдсэн хуралдаанд танилцуулах бөгөөд энэ тохиолдолд асуулт хариулт, санал шүүмжлэл, санал хураалт явуулахгүй;

32.4.8.Улсын дээд шүүхийн Ерөнхий шүүгч, Улсын ерөнхий прокурор Үндсэн хууль зөрчсөн тухай дүгнэлт гарсан бол уг дүгнэлтийг шууд нэгдсэн хуралдаанд танилцуулах бөгөөд энэ тухай Улсын Их Хурлын дарга Ерөнхийлөгчид танилцуулна.

32.5.Үндсэн хуулийн Жаран зургадугаар зүйлийн 2 дахь хэсгийн 4-т зааснаар Ерөнхийлөгч, Улсын Их Хурлын дарга, Ерөнхий сайдыг огцруулах, Улсын Их Хурлын гишүүнийг эгүүлэн татах Үндсэн хууль зөрчсөн гэх үндэслэл байгаа эсэх талаар Улсын Их Хурал, эсхүл холбогдох албан тушаалтан өөрөө Цэцэд хандаж болно.

32.6.Цэц энэ хуулийн 32.5-д заасан албан тушаалтныг огцруулах, эгүүлэн татах Үндсэн хууль зөрчсөн гэх үндэслэл байна гэсэн дүгнэлт гаргасан бол түүнийг огцруулах, эгүүлэн татах эсэх асуудлыг энэ хуульд заасны дагуу хэлэлцэн шийдвэрлэх бөгөөд харин Ерөнхийлөгчийг огцруулах асуудлыг хуралдаанд оролцсон нийт гишүүний дийлэнх олонхи дэмжсэн бол энэ тухай хууль батална.

2/40¹ дүгээр зүйлийн 40¹.1 дэх хэсэг:

“40¹.1.Цэцийн гишүүн эрүүл мэндийн болон хүндэтгэн үзэх бусад шалтгаанаар бүрэн эрхийн хугацаа дуусахаасаа өмнө чөлөөлөгдөх хүсэлт гаргасныг, эсхүл Төрийн албаны тухай хуульд¹ заасан төрийн алба хаах насны дээд хязгаарт хүрсэнтэй холбогдуулж тэтгэвэрт гаргах асуудлыг анх илгээсэн байгууллага санал болгон Улсын Их Хуралд ирүүлсэн бол Хууль зүйн байнгын хороо энэ асуудлыг 7 хоногийн дотор хэлэлцэн санал, дүгнэлт гаргаж нэгдсэн хуралдаанд танилцуулна.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2016 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

¹ Төрийн албаны тухай хууль “Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн 2002 оны 28 дугаарт нийтлэгдсэн.

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ИРГЭНИЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Иргэний хуулийн 170 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай 170.6 дахь хэсэг нэмсүгэй:

“170.6.Өмчлөгч нь ипотекийн зүйл болох үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхээ гуравдагч этгээдэд шилжүүлэх хэлцэл хийх бол үүрэг гүйцэтгүүлэгчээс зөвшөөрөл авах үүрэгтэй.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2016 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

3.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 19-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

ҮЛ ХӨДЛӨХ ЭД ХӨРӨНГИЙН БАРЬЦААНЫ ТУХАЙ ХУУЛЬД ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

**“27 дугаар зүйл.Барьцааны зүйлийг бусдын өмчлөлд
шилжүүлэх**

27.1.Барьцаалуулагч үл хөдлөх эд хөрөнгийн барьцааны зүйлийг бусдын өмчлөлд шилжүүлэхдээ барьцаалагчийн зөвшөөрөл авна.”

2 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2016 оны 01 дүгээр сарын 19-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

3.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2016 оны 01 дүгээр
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 05

Улаанбаатар
хот

Зарим Байнгын хорооны бүрэлдэхүүнд өөрчлөлт оруулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.1.7 дахь заалт, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 14 дүгээр зүйлийн 14.3 дахь хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Улсын Их Хурлын гишүүн Намдагийн Батцэрэгийг Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны, Улсын Их Хурлын гишүүн Гаваагийн Батхүүг Эдийн засгийн байнгын хорооны бүрэлдэхүүнээс тус тус чөлөөлсүгэй.

2.Улсын Их Хурлын гишүүн Намдагийн Батцэрэгийг Эдийн засгийн байнгын хорооны, Улсын Их Хурлын гишүүн Гаваагийн Батхүүг Төрийн байгуулалтын байнгын хорооны гишүүнээр тус тус баталсугай.

3.Энэ тогтоолыг 2016 оны 01 дүгээр сарын 21-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдсүгэй.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

З.ЭНХБОЛД

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ТОГТООЛ

2015 оны 12 дугаар
сарын 21-ний өдөр

Дугаар 496

Улаанбаатар
хот

Хүнсний зориулалтын бус хуванцар савны талаар авах зарим арга хэмжээний тухай

Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуулийн 12.1, Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 6.1.7, 14.1, 18.1-д заасныг тус тус үндэслэн Монгол Улсын Засгийн газраас ТОГТООХ нь:

1. Хүнсний зориулалтын бус сав, баглаа боодлыг зориулалтын саваар солих бэлтгэл ажлыг үе шаттай хангаж, хүнсний зориулалтын сав, баглаа боодлын үйлдвэрлэлд тавих техникийн нөхцөл, шаардлагыг тогтоох, хуванцар, шил, цаас, металл, мод, арьсан болон нийлэг сав, баглаа боодлын үйлдвэрлэлийг хөгжүүлэх, дэвшилтэт техник, технологи нутагшуулах, бүтээгдэхүүний өрсөлдөх чадварыг сайжруулах чиглэлээр татварын болон эрх зүйн таатай орчныг бүрдүүлэх талаар санал боловсруулж, зохих журмын дагуу шийдвэрлүүлэхийг Аж үйлдвэрийн сайд Д.Эрдэнэбат, Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайд Р.Бурмаа нарт даалгасугай.

2. Хүнсний бүтээгдэхүүний сав, баглаа боодлын стандартыг шинэчлэх, олон улсын стандартыг нутагшуулах чиглэлээр холбогдох арга хэмжээ авч ажиллахыг Стандартчилал, хэмжил зүйн газрын дарга Г.Гантөмөрт үүрэг болгосугай.

3. Хүнсний зориулалтын бус хуванцар савыг хүнсний худалдаа, үйлдвэрлэл, үйлчилгээ, сургууль, цэцэрлэг, эмнэлгийн газарт хоол, хүнсний савлагаанд хэрэглэхийг хориглож, хэрэгжилтэд нь холбогдох төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, мэргэжлийн холбоодтой хамтран хяналт тавьж ажиллан, энэ тухай нийтэд мэдээлэл, сэрэмжлүүлэг түгээж, сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулахыг Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайд Р.Бурмаа, Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газрын дарга Ш.Раднаасэд болон аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

4. Чанар, стандартын шаардлага хангасан сав, баглаа боодлын талаар мэдээллийн сан бүрдүүлж, хүнсний үйлдвэрлэл, худалдаа, үйлчилгээ эрхлэгчдэд хүргүүлэх ажлыг мэргэжлийн холбоодтой хамтран зохион байгуулахыг Хүнс, хөдөө аж ахуйн сайд Р.Бурмаа, Аж үйлдвэрийн сайд Д.Эрдэнэбат нарт үүрэг болгосугай.

5. Тухайн жилд хэрэглэгдсэн химийн хорт болон аюултай бодисын сав, баглаа боодлын хөдөлгөөний тайлан, мэдээллийг иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага бүрээр гаргуулан авч, хадгалах, устгах үйл ажиллагааг холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу зохион байгуулахыг Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын сайд Н.Батцэрэг, Мэргэжлийн хяналтын

ерөнхий газрын дарга Ш.Раднаасэд, аймаг, нийслэлийн Засаг дарга нарт даалгасугай.

6. Энэ тогтоолыг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг жил бүрийн улсын төсвийн төсөлд тусгаж, тодорхой хэсгийг гадаадын зээл, тусламжид хамруулах замаар санхүүжүүлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг Сангийн сайд Б.Болорт даалгасугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ЕРӨНХИЙ САЙД**

Ч.САЙХАНБИЛЭГ

**МОНГОЛ УЛСЫН
ШАДАР САЙД**

Ц.ОЮУНБААТАР

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакци.
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiin_medelel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 1,5

Индекс: 14003